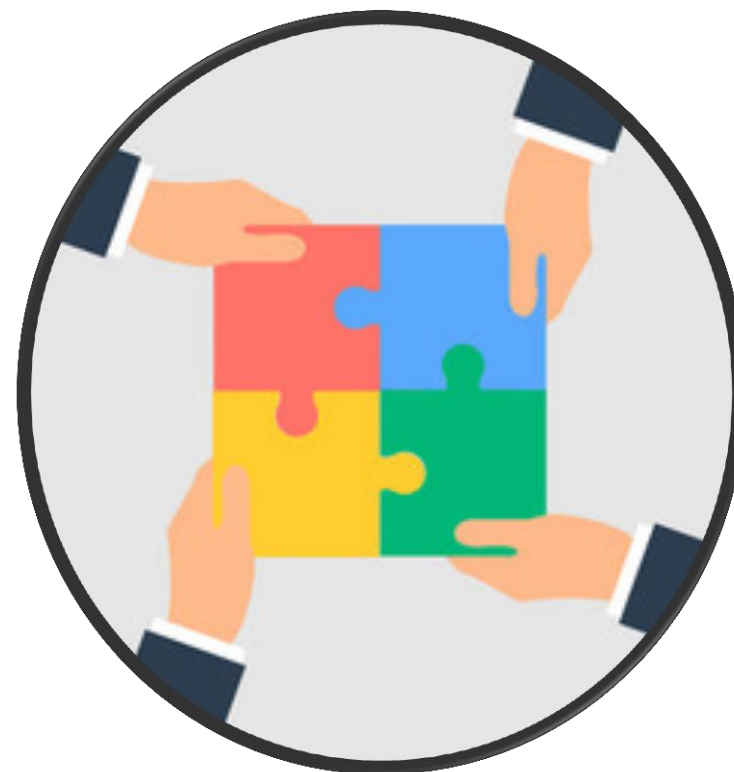

RESTORATIVE JUSTICE

กระบวนการยุติธรรมเชิงสมานฉันท์

วันชัย รุจนวงศ์ | 20 มิถุนายน 2562

แนวคิด

- 1 RJ เป็นการเบี่ยงเบนคดี (Diversion) แต่ Diversion ไม่ใช่ RJ ทั้งหมด
- 2 เพื่อให้โอกาสกับเด็ก (รวมทั้งผู้ใหญ่) ที่กระทำความผิดเล็กน้อย รับว่าทำผิด และมีความจริงใจที่จะแก้ไขในความผิด ได้มีโอกาสกลับตัว โดยไม่ต้องถูกพิพากษาและมีประวัติอาชญากรรม
- 3 เพื่อให้ความสำคัญกับผู้เสียหาย ไม่ถูกละทิ้ง เหมือนในกระบวนการยุติธรรมปกติ
- 4 เพื่อสร้างความรู้สึที่ดีต่อกันแทนที่จะโกรธ และเกลียดกัน การรู้จักตัวตน และการขออภัย การให้อภัยด้วยความจริงทั้งสองฝ่ายจึงสำคัญมาก
- 5 เพื่อให้ผู้เสียหายได้รับการชดใช้ความเสียหาย

แนวคิด

6

เพื่อให้การแก้ไขการกระทำผิดเป็นไปในทางสร้างสรรค์มากกว่าในทางลบ

7

ใช้กระบวนการยุติธรรม โดยเฉพาะทางอาญา เท่าที่จำเป็น ไม่ใช่
พร้าเพรีอ

8

ลดภาระของบุคลากร และลดค่าใช้จ่ายในกระบวนการยุติธรรม
ลดจำนวนคดีที่ล้นศาล

9

ลดอาชญากรรม และความรู้สึกเป็นอาชญากร

10

ลดผลกระทบต่อชีวิตของทั้งผู้เสียหาย และผู้กระทำผิด

เป้าหมาย

1. ใช้ **RJ** กับคดีเด็กให้มากที่สุดเท่าที่จะทำได้ แต่ต้องอยู่ในเกณฑ์ที่เป็นธรรมกับทุกฝ่าย ทั้งผู้ต้องหา ผู้เสียหาย และสังคม
2. ใช้ **RJ** ในทุกขั้นตอนของกระบวนการยุติธรรม
3. ใช้ **RJ** กับคดีที่ผู้ใหญ่ทำผิด ในกรณีที่เหมาะสม
4. รักษาทรัพยากรมนุษย์ที่มีค่าด้วยการไม่ผลักดันผู้กระทำผิดที่ทำผิดไม่ร้ายแรง และทำผิดครั้งแรกให้ยังเป็นผู้บริสุทธิ์ ไม่แปดเปื้อนด้วยประวัติอาชญากรรม หรือมีความรู้สึกว่าเป็นอาชญากร
5. สร้างความเป็นธรรมในสังคม โดยไม่ต้องผ่านกระบวนการยุติธรรมแบบมาตรฐาน และสร้างความสมานฉันท์

เป้าหมาย

6. ให้ผู้เสียหายได้รับความพึงพอใจในการมีส่วนร่วมต่อการตัดสินใจ และได้รับการชดใช้ความเสียหาย (เป็นตัวเงินหรืออย่างอื่น) ด้วยความสมัครใจของผู้กระทำผิด โดยไม่ต้องบังคับด้วยกระบวนการทางกฎหมาย
7. ลดการกระทำผิดซ้ำ และลดอาชญากรในอนาคต
8. ให้ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการช่วยแก้ไขผู้ที่ทำผิดให้สามารถยืนในสังคมได้อย่างมีคุณภาพ

หลักการปฏิบัติ

สำหรับเด็ก

ดำเนินการตาม พรบ. ศาลเยาวชน และวิธีพิจารณาคดีเยาวชน

พ.ศ. 2553 มาตรา 86 และมาตรา 90 และที่แก้ไขเพิ่มเติมในฉบับที่ 5 พ.ศ. 2559 มาตรา 10

- เด็กต้องรับผิดชอบ และต้องการแก้ไขด้วยความจริงใจ ไม่ถูกบังคับ
- ทั้งผู้เสียหาย และผู้ต้องหา ต้องยินยอมเข้าสู่กระบวนการ RJ
- ความผิดต้องอยู่ในเกณฑ์ที่สามารถทำตามกฎหมาย
- มีการประเมินสภาพแวดล้อมของผู้ต้องหาอย่างดี

หลักการปฏิบัติ

สำหรับผู้ใหญ่

ใช้กระบวนการใกล้เคียง และอำนาจตามกฎหมายที่มีอยู่ รวมทั้งกฎหมายใหม่ พรบ. การใกล้เคียงข้อพิพาท พ.ศ. 2562

สิ่งที่ต้องทำ

- ✓ ฝึกอบรม และสร้างผู้ประสานงานการประชุม (facilitators) ที่มีความสามารถให้มากขึ้น
- ✓ วางหลักเกณฑ์ และแนวทางปฏิบัติที่ชัดเจน
- ✓ สร้างมาตรการรองรับที่สร้างสรรค์และหลากหลายให้เหมาะสมกับผู้กระทำผิดแต่ละคน และติดตามผล
- ✓ เก็บรวบรวมข้อมูล ติดตามผลในระยะยาว โดยใช้ระบบ **big data** และทำวิจัย
- ✓ ปรับเปลี่ยนแนวทาง และการดำเนินการตามแนวทางที่ได้จากการวิจัยข้อมูลที่ได้มา
- ✓ Victim and offender friendly procedure

ขอบคุณครับ

THANK YOU

วันชัย รุจนวงศ์